

LA VETLLADA.

SETMANARI POPULAR.

INMORTALITAT DE L' ÀNIMA.

VIII.

Davém probat que l' ànima es una entitat essencialment distinta del cos al qual informa, que es una substancia una, idéntica, activa, simple, en una paraula; una substancia espiritual. Hora es ja d' avansar en nostre terren, é investigar si un ser de tal naturalesa deü acabar ab la descomposició del organisme. Precís será sortirnos ara del càmp de la experiència interna, puig res en ell trovariam que respongues á tal pregunta: no obstant, nos ha donat ja 'ls datos suficients pera conduhirnos á la resolució del problema, lo qual podrém fer, com en altrascièncias, per medi de llegítimas deduccions.

Tot de primer, salta á la vista que la descomposició del cos en res pot influir en la existència de l' ànima, perquè no 's regeix ab cap de las lleys físicas que governan la materia, y perquè lo que es simple no pot descompónders. Essent, donchs, la mort corporal una desorganización, la substancia espiritual es completament lliure d' eixa mort. Aquest argument es molt clar y molt exacte, mès es necessari reduhirlo á son veritable valor, y no ferlo extèndrer á probar mes de lo que realment proba. Es á dir, demostra de una manera incontrovertible que la mort del cos no es la de l' ànima, y que aquesta no pot destruhirse com las substancias corpóreas, mès no proba que l' ànima siga completament indestructible é immortal, perquè es evident que, considerat en absolut, lo mateix poder de Deu que va criarla podria igualment per sempre destruhirla. Devades observariam que la ley de la mort en la naturalesa no es la anihilació sinó la transformació, puig á mes de que sempre quedaria en peu la mateixa possibilitat, reduhits á admetrer ana-

lógicament una transformació espiritual, fácil fora que anessem á parar d' un modo insensible al error de la metempsícosis. Per lo demés, confessém francament que res nos importaria la immortalitat de nostre esperit, si hagués de ser tal com la entenen alguns sofistas, com una mera renovació del element espiritual que ó be 's confondria de nou en lo gran tot, ó aniria á animar novas substancias, sens recorts ni conciencia que formessin un llas solidari ab la vida anterior, sens continuació, en fi, de la mateixa personalitat humana é individual.

Las verdaderas y sólidas rahons que demosttran que l' ànima, no sols no mor ab lo cos, sinó que es y deü ser immortal, están presas del objecte de sas facultats, de las tendencias del home, y de la justicia divina. Comensém donchs per desenrotllar las primeras, las quals donan lloch, per cert á molt satisfactorias conviccions, y valémnos en primer lloch, com per via de tema, d' un passatge de Sant Thomás.

«La potencia de alguna cosa, reb lo caracter «de alló á que cada cosa naturalment tendeix ó en «lo seu modo desitja. Mes lo desitj en las cosas «cognoscents segueix al coneixement. Pero la «sensació no coneix (1) lo ser sinó en sa condició «actual de moment (*sub hic et nunc.*) Mes lo enteniment percibeix (2) lo ser de un modo absolut y en relació á tot temps. Per consegüent, «tot ser que té enteniment, per son natural, desitja viurer sempre. Pero lo natural desitx no «pot ser inútil. Luego tota substancia intelectual «es incorruptible» (*Sum. Quest. LXV. Art. VI.*) Ampliquém aquestos lluminosos conceptes del

(1) No s' entengui que S. Thomás atribuhís lo coneixement á la pura sensació, sinó á la percepció intelectual que 'n resulta.

(2) La propia paraula es *aprehendit*, com diu lo text, mes no tenim en catalá un terme propi pera sustituhirla.

Doctor angélich, que tan senzills com semblan son un admirable compendi de tota una gran argumentació.

En tots los sers materials observém un caracter transitori y reduhit á determinats límits, menos en lo del home, que 's distingeix essencialment en aixó no sols per los actes de sa inteligencia sinó, y encara ab mes vivesa per las aspiracions de sa voluntat. La lley de las tendencias ó de las causas finals, es en efecte la que determina tota mena de existencias, ja sia en lo mon inorgánich, ja en las regions hont lo ser manifesta una vida superior. Per altra part, observém també que tota tendencia de un ser, troba ja creadas condicions espressas pera ser satisfetas; la planta troba 'l carbono, aygua y demás elements necessaris pera vegetar, cada especie d' animal recull en sa esfera natural los aliments y demás medis indispensables pera son modo de viurer. Los mateixos naturalistas se serveixen de aquestas observacions pera determinar lo que 'n dihuen l' *hábitat* del animal, y dedueixen recíprocament la existencia de certas especies en algunas regions hont hi vehuen circumstancias de clima y producció convenientes pera son desenrotllo. Es donchs molt lógich conclóurer que no falta en la creació *un medi*, ahont l' home pugá trobar, lo mateix que tots los sers criats, la satisfacció adequada de sas aspiracions. S' observa además en tota la naturalesa una propenció á combinar-se forsas pera produhir una existencia d' ordre mes elevat: aixis, la molécula inorgánica se combina en elements ternaris y quaternaris pera formar elements orgánichs, aquestos s' uneixen pera formar teixits y órgans complerts, y eixos mateixos órgans combinan sas funcions pera concorrer á una vida, á un cos humá. En aquest sentit deya un gran philosoph que tota la naturalesa tendia en certa manera á pujar y espiritualisarse. Mes totas aquestas forsas no tenen mes que un objecte transitori y limitat, y se compren molt be que 's destrueixin y 's transformin quan desapareix la rahó de ser de tal objecte. Aném pujant amunt y observém las tendencias de la vida purament sensitiva. Tots los sentits obtenen també son compliment, y la vida de las solas sensacions no ha de sortir de la terra pera ser satisfeta: al desaparéixer semblant vida, pot dir-se també que ha realisat son fi, puig abstrayent de la sensació lo que hi afegeix la inteligencia, l' objecte d' aquella es simplement, com diu Sant Thomás, la aprehenció material de moment «*sub*

hic et nunc,» finit aquest moment, fineix també son objecte y rahó de ser. Mes arribém ja á la mes alta manifestació de la vida en l' home, fixemnos en l' objecte de sa inteligencia; en leal descubrim lo concepte del ser en absolut, sens limitació á temps ni á formas; totas las ciencias están aclamant principis que no 's limitan á cap forma de la materia, totas actuan en un camp inextens é interminable, y las mateixas matemáticas s' exercitan y 's dirigeixen á lo ilimitat, trevallen y tenen un signe per lo infinit. ¿Ahont es l' infinit en la terra, pera satisfacer á la humana inteligencia? Pensar que aquesta facultat ha de tenir per objecte una entitat que no existeix á fora d' ella seria contradir obertament totas las lleys de la naturalesa, hont no hi veyém cap direcció que no tingui un terme realment positiu al qual se dirigeixi; ahont, com habém ja observat, tota aspiració troba l' objecte preparat pera complirse. Lo caracter predominant en la rahó humana, es la propenció contínua á abstráurer de las cosas materials los conceptes propis pera una idea general, aplicable á totas las formas, prescindint de las concretas y actuals condicions de un determinat temps, de un espay ó de un límit. Si 'l fi total de la humana existencia estés circumscriu á la vida terrestre, las nostras facultats en lloch de dirigir-se tan constant é instintivament á la generalisació y á lo absolut, tendirian mes aviat y de un modo natural á possehir y formular lo concret, lo individual, y sols nos interessaria lo materialment parcial y pròxim, com se nota distintament en los irracionals, en los que hi predomina la vida de las sensacions.

Essent un principi admés per tots los philosophs, que la voluntat segueix al enteniment, es natural que 'l ser que concibeix la existencia de lo absolut desitgi existir pera sempre. Mes no hi ha necessitat de que vinga lo discurs á tráurens aquest fet per via de conseqüencia: en nostre interior tenim lo criteri mes legítim que nos lo assegura, y ningú 'l pot desmentir. Tothóm desitja ser felis; aqueixa regla no té excepció: dir aixó es lo mateix que afirmar que tothom vol ser etern, puig una felicitat limitada no seria felicitat. Si en lo mon veyém que tot mor y desapareix, es degut á las evolucions propias de totas las substancias materials subjectes á la lley de la descomposició, mes de nostre esperit no podém pas dirho aixis; segons habém ja demostrat es un ser simple y naturalment incorruptible. Si no veyém donchs en ell cap condició pera la mort, ni en son modo de ser res que 'ns indiqui sa destrucció,

¿com podriam suposar lògicament que 'l esperit mori ab lo cos? Y si nostras facultats lluny de reduhirse á la limitació de lo sensible aspiran sempre al infinit, y en lo fons de nostra ànima desitjém sempre lo etern, y observém al mateix temps que no hi ha en la naturalesa un petit insecte que no tinga preparat l' objecte pera satisfer las inclinacions de sa naturalesa, ¿com no hem de afirmar ab la mes llegendria deducció que nostre objecte etern existeix, y que Deu nos ha posat en condició de conseguirlo? No hi ha res sense raho sufficient: si veyem uns ulls admirablement organitzats y disposats pera la visió, es que tampoch faltan los objectes que déu veurer, los richs colors que déu contemplar; si l' oido, si 'l gust, l' olfat y 'l tacto tenen una combinada disposició pera rebre respectivament sonidos gustos olors y demás sensacions, es que existeixen realment objectes preordenats pera que cada sensació se realise. Si nostres sentiments aspiran á una immensitat que no complau la terra, si l' esperit está disposat essencialment pera la immortalitat, si nostras facultats van al infinit, no pot faltar pera totas eixas aspiracions un objecte immens, immortal, sens límits. Si l' ànima está disposada pera la felicitat, si sent lo desitx de amar eternament, la eternitat existeix per ella.

J. Planas y Felin,

JUNTA DE LLETRATS GIRONINS.

Dissapte prop passat celebrá, la quarta sessió la «Junta de lletrats gironins» en lo local de la «Societat económica». Aquesta sessió fou tan borrascosa com la anteriorment celebrada; per aixó y pera que no 's puga cruéer que al descriúr-la demostrém entussiasme per determinadas personas, no farém més que extractar los discursos que 's pronunciaren ó llegiren, que aixó solament bastará pera demostrar lo poch valor dels arguments alegats á favor del Reyal Decret del 2 de Febrer, servint sòls pera posar més y més en evidencia la necessitat de la conservació de nostra legislació foral pel be de Catalunya.

Acabarem la ressenya de la sessió última deixant en l' us de la paraula al Sr. Pardo, lo qual haviacomensatsòndiscurs fent gala del séu amor á Catalunya, que probá llentsant á la cara dels ca-

talans que l' escoltavan afirmacions com las següents: «que Castella era Espanya»; «que 'ls grans pensadors (en dret se suposa, puig que d' aixó 's tracta precisament) són castellans»; «y que no sap si la llengua catalana es llengua ó dialecte»; y com un dels advocats havia afirmat que la unitat es la mort, (la unitat de legislació en nostra pátria, puig que la afirmació en absolut no la pót fer un home il·lustrat) lo Sr. Pardo digué que Jesucrist predicá que la unitat y la fraternitat són la vida. Aquí, com deyam, li fou precis al Sr. Pardo trencar sòndiscurs, lo qual continuá en la sessió del dissapte prop-passat, que anem á relatar ab tota la concisió posible.

Lo Sr. Pardo comensá dihent que Bentham encarrega s' encomani á un extranjer la formació del códich d' una Nació, lo qual posava en condició al Sr. Pardo, que no es catalá, d' ocuparse en l' arreglo de la qüestió que en mal hora ha portat lo decret del 2 de Febrer; digué que la unitat espanyola no ha deixat d' existir desde 'l temps dels Visigots; que 'l *Fuero juzgo* era lley d' Espanya, y per lo tant de Catalunya, hasta després dels *Usatjes*, los quals atribuí equivocadament á Ramon Berenguer IV; que 'l dret catalá es lo dret cristiá, puig que 'ls catalans combaten lo matrimoni civil, que té un enemich poderosíssim en lo dret catalá, traguent d' aquí la conseqüència que la minoria del *Congrés Catalá de Jurisconsults* te rahó que li sobra, aconsellant als catalans que probem d' acudir á Madrid demanant al Govern si 'ns farà la caritat de deixar-nos alguna coseta de nostra legislació foral.

Després d' aquest discurs, últim dels torns en pró, comensaren las rectificacions, essent la primera la del Sr. Massa, qui s' entretingué en fer lo panegírich dels 60 de la minoria del *Congrés Catalá*. (no foren mes que 19, si no recordem mal), fent menció dels cárrechs y destinos qu' ocupan; presentant com á una notabilitat entre 'ls lletrats d' aquella Assamblea á D. Menció Ferrer, que tal vegada confongué ab un sabi antich jurisconsult d' aquest apellido, y acabá ab aquestas graves paraulas: que no rectificava al Sr. Almeda perquè en la sessió passada havia parlat aquell *per passió*.

Tingué la paraula lo Sr. Calm, qui rectificá alguns errors històrichs y jurídichs del discurs del Sr. Pardo, deixant consignat que á Ramon Berenguer II y no al IV debem las sábias lleys dels *Usatjes*. Lo Sr. Grahit pronunciá quatre paraulas en pro del decret del 2 de Febrer.

Lo Sr. Botet s' aixecá dihent que 'ls SS. Pardo, Massa y Grahit portavan la qüestió fora de sòn verdader terreno, puig que 'l Govern no ofereix un Códich hont estigan reunidas ò refosas las diverses llegendacions de la Península—lo qual tampoch fóra possible—sino que vol imposar la llegendació castellana arrancant de la basa del códich de 1351, y pera probar la veritat d' aquest propósit del Govern llegí part del Reyat Decret, de qual lectura resultá plenament confirmada la demostració del Sr. Botet qui fou calurosament aplaudit pels advocats fueristas.

Usá de la paraula pera rectificar lo Sr. Almeda y comensá queixantse de que un periódich local havia publicat algunas ratllas referents á sòn discurs pronunciat en la sessió derrera, que donavan motiu tal vegada pera portar als tribunals al aludit periódich, més que 's donava per satisfet acusantlo devant la Junta. Contestá al Sr. Massa ab paraulas duras, dientli que era molt cert que havia parlat *ab passió* puig se tractava de la defensa de la pátria y de la familia catalana, pero que jamay parlava *per passió*, lo qual es igual á parlar sèns rahó: contestá al Sr. Pardo y li digué que no feya gayre cás de sas protestas d' amor á Catalunya, pues com dihuen los castellans *obras son amores....*, y que las del Sr. Pardo probavan lo contrari; repel·li ab energia la expressió que *Castella es Espanya*, aixis com també que *'ls grans pensadors han sigut castellans*, citantli á Fontanella, Cancer, Ferrer, Olivo, Mieres, Tristany, Peguera y altres notabilissims juristas que han donat gloria y celebritat á nostra terra; li digué també que no era assumpto que degués tractarse en aquell lloch l' exámen de si la llengua catalana era llengua ó dialecte, y que aixó en boca del Sr. Pardo sòls podia sér un' altre de las probas de sòn amor ardent á Catalunya. Negá 'l Sr. Almeda l' afirmació del Sr. Pardo que Jesucrist recomanés la unitat jurídica. Aquí 'ls rumors, que moments feya s' ocultavan, anaren creixent en la reunió; se llegí l' article III del Reglament; lo Sr. Pardo feu algunas advertencias; repetidas cridas al ordre per part de la Presidencia; deixan alguns lletrats lo saló; proba de continuar sòn discurs lo Sr. Almeda essent interrompit, y queixantse de que la mesa pertubava sòn dret, sortí del local junt ab alguns altres advocats. Dins pochs moments lo Sr. President aixecá la sessió.

Aquestas són las noticias qu' hèm pogut proporcionar de la última reunió, tan tumultuosa com la primera; com no hi assistirem no podem

respóndrer de la completa exactitut dels fets ni de las ideas, estant promptes á rectificar qualsevulla equivocació que hajam pogut cométrer.

Ab tot lo sentiment del cor lamentem que no pogués acabar pacíficament la sessió, puig com los advocats fueristas eran en gran majoría, fins del petit Congrés gironí, convocát sens cap necessitat ni oportunitat, n' hauria sortit lo complet triunfo del dret catalá. 'Ns complavem, pues, fent constar que si no de fet, á lo menos moralment los advocats gironins han protestat ja contra 'l decret del 2 de Febrer, y acabem felicitant al Sr. President de la *Societat económicca d' amichs del País* pel bon acert que ha tingut de suspénder las sessions de la Junta de lletrats, aconsellantli que pel bé del mateix País, per la gloria de Catalunya y pel bon nom de Girona, donga per disolta una Junta que no té rahó de sér despres de celebrat lo notable *Congrés catalá de Jurisconsults* hont tingueren digníssima representació la mateixa *Societat económicca*, lo col·legi d' advocats gironins, la Diputació Provincial y altres respectables corporacions de la Provincia.

LA PERLA DEL AMPURDÀ

(FRAGMENT).

Entre mitj d' oliveras frondosas
Y al bell peu d' una riba era alsada
Blanca casa de rosas voltada
De marduix y boscans violers,
Que ab sa aroma n' alegran los ayres
Com ho fan ab sa lira 'ls trobayres
Com ho fan las aucellas cantayres
Quan ensejan sos himnes primers.

Fa poch temps qu' á la terra es vinguda,
Quinze colps ha sentit las aucellas
Y altres tans que n' ha vist las poncellas
Com se badan al buf del istiu:
Flor nascuda entre mitj de montanyas
Creix sa vida per terras estranyas
Sempre pensa en las sevas cabanyas
Com anyora l' aucella son niu.

Allunyada del sol hont va náixer
Pensa sòls en lo bach y en la plana,
En la casa payral tan galana
Hont va tindre 'l seu somni primer;

Y quan fugen los núvols tot d' una
Espargits per la llum de la lluna
Mentres canta babeca importuna
Trista canta la *Perla* també:

—Som quedat sense pares
No tinch arrimo,
Ningú trobo que 'm digui
«Jo be t' estimo»

Fa quinz' anys que la terra
Vaig trepitjar,
Fa quinz' anys que la mare
Me va deixar.

Jo una mare buscava
Que 'm fes petons
Y que vetllés mos somnits
Cantant cançons.

Sola y trista en ma casa
Del Ampurdá
No vaix fer altra cosa
Mes que plorár.

Quan la *Perla* sa nota darrera
'cabava de dar
Una dona qu' ab veu llastimera
Se sentia per volta primera
Aixis va cantar:

—Vaig ser mare,
Sens filla are
Som quedát,
Al ser nada
Fou robada

¡Oh crueltat, oh crueltat!

Brillantas estrellas
Y vents y rosellas
Qu' escoltáu ma veu,
Digauli á ma filla
Que sempre l' he aymada
Que may l' he oblidada
Sí cas la trobeu.

Digauli que al hora
De náixer la aurora
Comenso á plorar,
Perqué penso ab l' ángel
Que al darli la vida
Morí desseguida
Per qui l' engendrá.

Busquéu á ma filla
Per valls y montanyas
Casals y cabanyas
Digáumeli així:

Que junt' á la rosa
Floreix la poncella,
Que morta n' es ella
Si no viu ab mi.

E. Adroher.

LO CASTELL DE MONCADA.

Comensava l' any 986 de la era cristana.
En lo trono comtal de Barcelona s' hi assentava Borrell II, que ab cuydadós afany treballava pera coronar la obra de la restauració catalana, sembrant per tot arreu la llavor de la cultura y de la civilisació; aixecant nous temples dedicats al verdader Deu; y procurant per tots los medis que arrelés en la terra de Catalunya l' arbre preciós del cristianisme. Ajuntava al mateix temps á sa corona 'ls territoris de la Gotía ó Marca espanyola, é imposava tributs als walis ó qüefes moros de la frontera, en senyal de la subjecció deguda al soli comtal, qual independència havia sigut comprada ab la sang gloriosa de Jofre 'l Pelós.

Las geladas boyras del hivern no tapavan ja l' hermós cel de Catalunya; la verdor y la vida retornavan en la plana y en la montanya; la primavera gentil escampava á faldadas las flors pels camps y las [marginadas, y voliors d' aucells omplenavan los ayres ab sas melosas cançons d' agradosa y falaguera monotonía.

Qualsevol haguera dit que la pau y la ben-hauransa farian per molt temps estada en aquesta comarca, sosmoguda durant tants anys per una successió de lluytas casi no interrompudas: mès una negra nuvolada que avansava empesa pel vent del mitjorn denotá lo contrari.

Almanson, lo valent capdill dels alarbs y 'l terror dels pobles cristians, poeta y soldat al mateix temps, resolgué un dia apoderarse de Catalunya, puig sa desmesurada ambició no 's veyia satisfeta no poguent plantar l' estandart de Mahoma en los murs de Barcelona, la ciutat que tan envejavan los fills de las ardents planuras del África.

Al efecte reuní un nombrós exércit de peu y de cavall, y passant per Tortosa y Tarragona á fi de reunir novas forsas, que creya molt necessarias per sa difícil empresa, avansá envers la senyorial ciutat dels comtes, enviant al mateix temps á sòn port una escuadra pera ajudar á las agueridas hostes del Profeta.

Lo prudent comte Borrell no s' adormia, y encara que veyia que las forsas disponibles pera detenir lo pas del Serrahins eran molt pocas, resolgué lluytar fins al extrem per l' honor del poble catalá y per la gloria del penó may vensut, de las ensangrentadas barras. Mentres lo Comte feya 'ls preparatius per la lluyta avansava Almanson ab són exercit. Atravessá 'l riu Llobregat per Martorell, y pel Coll de Moncada arrivá al plá de Barcelona. Aquí l' esperava Borrell ab sos esforços catalans.

Terrible fou la batalla. Al primer so del corn de guerra 'ls catalans embesteixen á las tropas d' Almanson: brillan pel ayre las afiladas puntas de las llansas, que á poch se tornan rogenças de sanch; xiulan las fletxas; dringan las espasas, y munts de cadávres cubreixen la planura de *Matabous*. La nit posá terme á una lluyta de tanta disort per las armas catalanas. Borrell acompanyat d' alguns braus cavallers aná á cercar refugi en lo fort castell de Manresa; l' exercit d' Almanson avansá cap á Barcelona, que rendí y saquejá als pochos dias, y après la claror melengiosa de la lluna il·luminá 'l camp de batalla cobert de cadávres, als quals s' atansava ab vol feixuch una munió de corps que venia de las serras vehinas.

.....

Era impossible n' obstan que la comtal senyera catalana fós vensuda pel estandart del fals Profeta, y l' atrevit Almanson debia conéixer tot lo valor de la forta nissaga dels Pinós, Matalana, Anglesola, Roger y altres, quals noms eran ja de molt temps enrera l' esglay dels fills de la mitja lluna.

Al bell cim d' una montanya vehina al lloch de la lluyta s' aixecava, com niu de feréstechs aligots dalt la singlera, un enmarletat castell, quals murs tallats en la roca viva tenian per fossos las profunditats del abim; era 'l castell de Moncada. Un grapat de valerosos catalans lo defensavan, los quals veyent la victoria obtinguda per lo capdill alarb sobre las escassas forsas del Comte, abrassats ab lo gloriós penó de las barras, que 'l vent plegava y desplegava á són capritxo, juraren morir com á héroes aváns que entregar la fortalesa al enemich.

Almanson á trench d' auba deixá la tenda ahont havia passat la nit somniant nous llores per sas banderas, y fixant sos ulls de foch, sobre 'l castell, com l' esparver sobre la pobra aucella que vá á caurer entre 'ls séus afilats unglots, llansá una mitja rialla de despreci, y encarregá á

un de sos quefes més atrevits que aquell mateix dia fossen degollats los defensors del castell de Moncada. Promte un aixám de moros, enfilantse per las escarpadas rocas, arriba al peu del castell, y arrimant las escalas comensan l' assalt confiats que dins pochos moments arrancarán lo penó de las barras pera substituirlo per l' estandart de la mitja lluna; més no cau lo llamp tan furient sobre l' altiva alsina que frega 'ls núvols ab los cimals de són brancatje, com caygué sobre 'ls Serrahins lo grapat de braus catalans que 'l castell defensavan. Enjegan contra 'ls enemichs una pluja de pedra seca desconcertantlos del tot en sa primera embestida, y si refets per un moment de la sorpresa que 'ls causá 'l valor dels catalans los atacan ab nova furia, es sóls pera véurer rodolar montanya avall una munió de cadávres mahometans, puig la forta malla es devades pera resistir á la terrible escona que ab macterera llansan los fills de nostra terra. Un llach de sang cerca las voras del castell, la qual devallant al plá pel mitj del roquetam de la montanya, porta la nova al terrible Almanson de que 'l valor d' un poble no 's pót decidir per una jornada de desgracia.

Llarch fou lo setje que sufrí 'l castell de Moncada; moltíssimas y bruscas foren las embestidas dels satélits del Coran contra sos murs gloriosos; més los catalans ab coratje singular defensaren sempre la comtal senyera, que orgullosa onejava en lo cim més alt de la fortalesa.

Borrell reunia entre tant en la antiga *Atanagria* (Manresa) als braus montanyesos, que no tardaren á respóndrer al so de la trompeta que 'ls cridava pera rescatar á la pátria, y reunits que foren 900 homes se presentá devant los murs de Barcelona, atacant al exercit mahometá que la guardava, alcansant dessobre d' ell una senyalada victoria. Contan las crónicas que 'ls catalans foren guiats al combat en eixa jornada pel gloriós San Jordi, lo qual montat en un cavall blanch y tenint en la ma un llamp per espasa, causá gran estrago en las filas dels moros.

Recobrada la comtal ciutat rebé Borrell ab grans demostracions d' apreci als braus defensors del castell, que ab són valor sens igual havian salvat l' honor y la gloria de Catalunya després de la desgraciada jornada de *Matabous*.

¡Beneytas siau, runas venerables de la invicta fortalesa! A vostra vista 'l cor del catalá batega d' entusiásme, y sent un consol dolcíssim per haver tingut la sort de náixer en la terra clássica del heroisme, de la gloria y del treball.

¡Y vosaltres, enemichs de Catalunya, baixau la testa devant las prehuadas reliquias del Castell de Moncada!

Joseph Franquet y Serra.

LA DESPEDIDA DEL QUINTO.

Mala sort li 'n ha tocada
 Y té d' anar per soldat,
 Dolsos llochs de l' infantesa
 ¡Quán li reca de deixáus!
 La pobreta de la mare
 Ja no fa mes que plorar
 ¡Oh lley dura de las armas,
 Trista lley de dols y planys.
 La vigilia de la marxa
 Se 'n va á l' Iglesia á pregar:
 «Si m' haveu guardat fins ara
 Guardeume d' aqui endevant
 Vos, oh Verge soberana,
 Que lo meu tendre pregar
 Ple de candor é inocencia
 La primera heu escoltat.»
 Y tú, fonteta sagrada,
 Que 'm tornares cristiá,
 Altar hont tantas vegadas
 Rebí jo lo Pa Sagrat,
 Las veneradas imatges
 De nostres Patrons aymats,
 Ple lo cor de greu tristura
 Vos dono ¡l' á Deu siau!
 Quan sortia de la Iglesia
 Passeja lo bosch y 'ls camps:
 «Aucellets qu' ab las canturias
 M' haveu tants cops deleytat,
 Tu, font de la margenada,
 Que la set m' has apagat,
 Tots los llochs que 'm feu memoria
 De la ditxa qu' he passat
 Ab quina pena haig de dirvos
 Que os dono l' adeu siau.»
 Quan l' hora n' es arribada
 Li diu la mare plorant:
 —Aquest sant escapulari
 No te 'l treguis, fill meu, may;
 Que es de la Verge del Carme
 Que sempre 't vulla guardar.
 Y mentres al coll l' hi penja
 Ja li 'n dona un fort abrás.
 Una llágrima traydora
 Li rodola cara avall.
 —A Deu siau la mareta
 Que vos vulla Deu guardar.—
 Y desfentse dels seus brassos
 Ja se 'n llansa carré avall.
 Tot sovint gira la vista

Per guaytar lo seu casal,
 L' ultim cop, quan no 's ovira
 Plorant la mare esclamá:
 Ja n' es fora, ja n' es fora.....,
 Ay! ¡Deu sap si tornarà!

Joseph Simon y Jubany.

Crónica General.

Lo diumenge últim tingué lloch en lo Palau episcopal la Junta general de la Societat de Sant Vicens de Paul. Despres de la lectura del acta de la derrera sessió, lo Sr. Secretari llegí un breu discurs sobre la redenció del genero humá realizada per Cristo nostre Senyor en la súa Sacratíssima passió y mort. Lo M. I. Sr. Vicari General, que presidía la Junta pronunciá algunas paraulas recordant las ensenyansas de la Iglesia en lo sant temps de quaresma, encarregant en gran manera 'l retiro y la oració. Feta la colecta 's resaren las oracions de costum y s' acabá la Junta.

Desgraciadament notarem escassa concurrencia en aquest acte, lo que no podem deixar d' atribuir, encara que molt dolorós sia confessarho, á la indiferencia que 's nota en aquesta ciutat per totas las obras bonas y de resultats práctichs pel be del catolicisme.

—Molt solemne fou la festa que 'ls estudiants del Seminari dedicaren lo dilluns prop-pasat á S. Tomás de Aquino. Una trentena d' interns de la Casa-Col-legi de Caritat cantaren l' ofici á veus, ab acompanyametu de armonium; lo Sr. Canonge Magistral, pronnnciá un eloqüent sermó fent l' elogi de la doctrina del angélich Doctor.

—*La Lucha* en son número del divendres, publica un article gueixantse de que alguns Senyors Bisbes y [varios] seglars hajan elevát sa veu al Quefe del estat contra la Circular que retorna en sas cátedras als professors destituhits anteriorment.

Comprenem molt be que un periódich anticatólich veja ab disguts una protesta contra la Circular en virtud de la qual doctrinas impias tornarán á envenenar las ánimas de la jovenella de nostras universitats, medi poderosíssim pera formar generacions descregudas, impías é ignorants; y no 'ns causa estranyesa per altra part que sa falta de lógica li haja privat de coneixer que essent la Religió católica la del Estat, y l' Estat católich, no es procedent que 's donga altra ensenyansa que la católica; pero lo que 'ns ha causat fins ganas de riurer es la serietat ab que diu que *es una indignitat manifesta dir, per exemple que, Castelar*

es enemich del Catholicisme y la frescura ab que afegeig que *ni á ell ni á altres professors se 'ls ha d' acusar per sas ideas filosóficas ó religiosas puig com á professors explican la ciencia que es lo que tenen obligació d' explicar.....* Ignocent!!!

—La Biblioteca económica de Barcelona titulada *La Verdadera ciencia Española* acaba de donar á llum lo volum primer de las *Cartas críticas que escribió el Filósofo rancio por el P. Alvarado*, y las obras de S. Paciá Bisbe de Barcelona, que forman respectivament lo tomo segon de las seccions castellana y llatina.

Novament recomanem aquesta utilíssima publicació. Las suscripcions s' admeten en la llibreria de la Viuda y Fill de Franquet, Ballesterías, 42.

—D' una carta de Barcelona extrayém las següents ratllas:—«Lo dia de Sant Thomás celebraren los estudiants del Seminari Conciliar una festa digna de ésser descrita, si espany tingues pera ferho. Sols diré que apart de las funcions que en la Iglesia se celebraren ab una pompa no acostumada, va tenir lloch una festa literaria-musical, en la que hi va haber unas disertacions molt lluhidas, y 'm dol moltíssim no recordar en aquest moment lo nom dels seminaristas, defendent y arguyent, puig tots donaren gran proba de son saber, mantinguent l' acte sens que gayre be en ell intervinguessen cap dels dos respectius padrins. Després se doná lectura á varias poesías, catalanas unas y llatinas altrás, alternant ab algunas pessas de música que executaren alguns joves del mateix establiment. Tots los concurrents se 'n tornaren molt satisfets de la festa, habent format una ideya ventatjosa de la altura en que 's troba avuy dia la ensenyansa en lo Seminari de Barcelona.»

Lo que acabém de transcriure nos recorda las moltas vegadas que, no solament nosaltres sinó molt respectables doctors, han anyorat aquellas antigas academias, aquellas festas literarias que en honor també del Angel de las Escolas se celebraban en lo Seminari de Girona, y que tan contribuían al esplendor de las ciencias eclesiásticas. Majorment avuy dia que nostre Pare Sant ha recomanat tan especialment la propagació de las doctrinas de Sant Thomás, creyém seria molt oportú que 's restablis la costum d' aquellas ilustradas *Conclusions* que recordan ab gust doctes personas, y que rebrian ab entussiasme los estudiants del Seminari.

ROMA.—Durant los preparatius de la Missa major del dia 4 en la Capella Sixtina, un ebanista anomenat Domingo Minelli, entrá en lo Vaticá y arribá á la habitació del Cardenal Jacobini. Allí 's vestí la púrpura y las demás robas del Cardenal, y disfressat d' aquest modo rocorregué algunas salas del palau Pontífici, bonant á besar la mà á algunas senyoras estrangeras, que 's trobavan allí.

Minelli, anava á entrar á la Capella Sixtina quan lo conegué una de las personas del servey, la qual ne doná part y 'ls gendarmes l' entregaren á la policia italiana. Se registrá l' ebanista y se li trobá una súplica al Papa demanantli la beatificació d' una capellá, oncle de Minelli, y altre á Humbert en que reclamava la

construcció d' una capella. Domingo Minelli ha sigut tencat en un hospital de boigs.

—Un establiment de crèdit, lo Banch de Roma, ha ofert al Sumo Pontífice la cantitat de 20.000 franchs per lo Diner de Sant Pere ab motiu del aniversari de sa coronació. Los generosos donatius que reb lo Papa 'ls distribueix per obras de caritat. Lo dia 20 de Febrer distribuí 150 llits á altrás tantas familias pobres, y últimament ha repartit 40.000 franchs als pobres de Roma.

Butlletí religiós.

QUARANTA HORAS. Comensan demá en la iglesia de las Beatas. La exposició será de las 8 á las 11 y mitja del matí y de la 5 menos quart á las 7 menos quart de la tarde, fins al dia 17, y del 18 en avant de 5 á 7.

—En la iglesia del Sant Hospital se celebra demá la festa de Sant Joan de Deu. A las 10 se celebrará solemne ofici. A la tarde á las 5 y mitja 's comensará la funció en la qual predicará lo P. Joseph Soler. Tots los que visitin la iglesia del Hospital desde las primeras vespres del dia d' avuy fins á demá á posta de sol poden guanyar indulgencia plenaria en forma de jubileu.

—Demá á la tarde las Fillas de María celebrarán en la iglesia de S. Lluch la funció que mensualment dedican á sa ínmaculada Patrona; predicará lo P. Celestí Matas.

—Divendres vinent, festivitát del Vot de Sant Narcís, se celebrará en la parroquial iglesia de Sant Feliu un solemne ofici ab sermó á las 10 del matí. A la tarde sortirá de la Sta. Iglesia Catedral la professó que seguirá 'l curs de costum.

—Dissapte vinent en la mateixa iglesia de S. Feliu la Associació del gloriós Patriarca S. Joseph celebrará ab tota solemnitat la festa de sòn Patró. Desde las 5 á las 12 del matí 's celebrarán missas en l' altar del Sant; á las 7 lo M. I. Sr. Dagá d' aquesta Sta. Iglesia Catedral administrará la comunió general, després d' una devota práctica preparatoria. A las 8 s' exposará 'l Santíssim Sagrament, que seguirá de manifest fins després de la funció de la nit, vetllat per los SS. Associats. A las 10 se cantarà un solemne ofici. A la tarde á las 5 y mitja 's comensará la funció; 's cantarán los Pare nostres; seguirá 'l sermó que farà l' I. Sr. Dr. D. Ricardo Daniel, canonge Magistral, acabant ab los goigs del Sant y reserva.

Solució á la xarada del número passat.

PICAPOLL.

ADVERTENCIA DE LA ADMINISTRACIÓ.

Se suplica als Srs. que reben LA VETLLADA y están en descobert en lo pago de la suscripció, 's servescan enviar sòn import á la major brevedat, pel bon ordre de la Administració del Setmanari.